

PREGLED PODATKOV ZA KRAVE LISASTE PASME S STATUSOM ODBRANE BIKOVSKHE MATERE V LETU 2014

Priprava: Betka Logar, Kmetijski inštitut Slovenije

Vir podatkov: Centralna podatkovna zbirka Govedo, Kmetijski inštitut Slovenije, pregled pripravljen glede na stanje v registru BM dne 10.03.2014

Za lisasto pasmo je bilo za leto 2014 v Sloveniji odbranih 239 bikovskih mater (BM), 220 BM je čiste lisaste (LS) pasme, 19 BM pa ima manj kot 87 % LS pasme (tabela 1). Na novo je bilo odbranih 78 bikovskih mater, ostale so imele status odbrane BM tudi že v prejšnjem letu. Za usmeritev v prirajo mleka je bilo odbranih 308 BM, 62 pa za kombinirano usmeritev (tabela 2).

Po večini podatke prikazujemo ločeno za krave z do 13 % druge pasme in z več kot 13 % druge pasme, ponekod pa tudi skupaj. V tabeli 1 je prikazan pasemski sestav BM odbranih za LS pasmo za leto 2014 po zavodih in skupaj. BM z 87 in več odstotki LS pasme so prikazane v treh delih, posebej tiste brez genov druge pasme (100 % LS), posebej BM z do 13 % druge pasme in še obe skupini skupaj. Potomci bikovskih mater z nad 13 % druge pasme in čistopasemskih plemenskih bikov lisaste pasme zaradi prevelikega odstotka druge pasme ne bodo izpolnjevali kriterijev za vpis v glavni del rodovniške knjige za lisasto pasmo.

Tabela 1: Pasemski sestav bikovskih mater v letu 2014 odbranih za lisasto pasmo

Delez LS	Zavod	Stevilo
100% LS	MS	13
100% LS	PT	14
100% LS	CE	3
100% LS	KR	2
100% LS	LJ	6
100% LS	Skupaj	38
87 - 99% LS	MS	48
87 - 99% LS	PT	80
87 - 99% LS	CE	13
87 - 99% LS	KR	22
87 - 99% LS	LJ	19
87 - 99% LS	Skupaj	182
87 - 100% LS	MS	61
87 - 100% LS	PT	94
87 - 100% LS	CE	16
87 - 100% LS	KR	24
87 - 100% LS	LJ	25
87 - 100% LS	Skupaj	220
75 - 86% LS	MS	4
75 - 86% LS	PT	3
75 - 86% LS	CE	1
75 - 86% LS	KR	4
75 - 86% LS	Skupaj	12
50 - 74% LS	MS	2
50 - 74% LS	PT	4
50 - 74% LS	CE	1
50 - 74% LS	Skupaj	7
<87% LS	Skupaj	19

Število bikovskih mater in število rej z odbranimi bikovskimi materami v letu 2014 po zavodih je prikazano v tabeli 2. V tabeli 3 so prikazani očetje, katerih vsaj pet potomk ima status odbrane bikovske matere v letu 2014.

Tabela 2:Število bikovski mater (BM) po usmeritvah in skupaj in število rej po zavodih

Zavod	Število BM			Število rej BM
	ML	ME	Skupaj	
MS	66	1	67	31
PT	95	6	101	50
CE	17	1	18	11
KR	28		28	19
LJ	23	2	25	17
Skupaj	229	10	239	128

Zavod - Območni zavod Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije; MS - Zavod Murska Sobota, PT - Zavod Ptuj, CE- Zavod Celje, KR – Zavod Kranj, LJ - Zavod Ljubljana, NM - Zavod Novo mesto

Tabela 3:Očetje, po katerih je odbranih vsaj pet bikovskih matere (BM)

Oče	Število BM
ETER	11
HOLKO	11
WEINOLD	10
VANSTEIN	10
RAGEL	10
EMAVS	9
PADOK	7
HUTMANN	7
RATGEBER	7
MANITOBA	7
STREL	5
WATERBERG	5
HERICH	5

Lastnosti mlečnosti

Pri pregledu lastnosti mlečnosti podajamo povprečja vseh zaključenih standardnih laktacij (tabela 4, tabela 5, tabela 6) in povprečja v prvih standardnih laktacijah (tabela 7, tabela 8, tabela 9). Najprej so prikazani rezultati za vse odbrane bikovske matere LS pasme s statusom BM v letu 2014 po usmeritvah in skupaj (tabela 4, tabela 7). Ločeno podajamo še rezultate za odbrane bikovske matere, ki imajo manj kot 87 % lisaste pasme (tabela 5, tabela 8). Podatki bikovskih mater lisaste pasme in bikovskih mater z manj kot 87 % lisaste pasme pa so združeni tudi v skupni prikaz (tabela 6, tabela 9).

Tabela 4: Povprečja in standardne deviacije za lastnosti mlečnosti pri bikovskih materah lisaste pasme v letu 2014 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ME	MS	1	6864±0	247,0±0,0	3,59±0,00	240,0±0,0	3,50±0,00
ME	PT	6	6582±746	259,8±23,4	3,97±0,37	225,3±22,5	3,43±0,15
ME	CE	1	5348±0	204,0±0,0	3,82±0,00	192,0±0,0	3,59±0,00
ME	LJ	2	5329±364	202,0±17,0	3,79±0,06	194,0±14,1	3,65±0,01
ME	Skupaj	10	6236±847	241,4±32,6	3,88±0,30	217,2±24,4	3,50±0,14
ML	MS	60	8078±1764	323,5±64,4	4,04±0,41	279,9±62,2	3,47±0,18
ML	PT	88	7623±924	301,3±39,7	3,97±0,42	262,9±33,6	3,45±0,20
ML	CE	15	7887±704	302,8±42,3	3,84±0,41	270,4±26,1	3,43±0,21
ML	KR	24	7246±944	307,9±42,8	4,26±0,38	243,4±34,9	3,36±0,16
ML	LJ	23	7525±1146	303,6±46,9	4,05±0,42	260,3±42,0	3,46±0,16
ML	Skupaj	210	7718±1256	308,8±49,7	4,02±0,42	265,8±45,3	3,45±0,19
Skupaj	Skupaj	220	7651±1277	305,7±51,0	4,02±0,42	263,6±45,6	3,45±0,19

N - število BM za katere so prikazani podatki

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 5: Povprečja in standardne deviacije za lastnosti mlečnosti pri bikovskih materah z manj kot 87 % lisaste pasme v letu 2014 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ML	MS	6	8328±672	369,8±40,3	4,45±0,34	286,8±16,0	3,45±0,11
ML	PT	7	7513±319	302,6±31,1	4,03±0,39	264,0±17,9	3,52±0,21
ML	CE	2	7905±587	292,0±18,4	3,69±0,04	274,5±13,4	3,48±0,08
ML	KR	4	8968±1598	365,5±94,2	4,07±0,74	300,0±53,3	3,35±0,21
ML	Skupaj	19	8118±963	335,9±59,1	4,13±0,48	279,9±29,5	3,46±0,17
Skupaj	Skupaj	19	8118±963	335,9±59,1	4,13±0,48	279,9±29,5	3,46±0,17

N - število BM za katere so prikazani podatki

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 6: Povprečja in standardne deviacije za lastnosti mlečnosti pri bikovskih materah odbranih za lisasto pasmo v letu 2014 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ME	MS	1	6864±0	247,0±0,0	3,59±0,00	240,0±0,0	3,50±0,00
ME	PT	6	6582±746	259,8±23,4	3,97±0,37	225,3±22,5	3,43±0,15
ME	CE	1	5348±0	204,0±0,0	3,82±0,00	192,0±0,0	3,59±0,00
ME	LJ	2	5329±364	202,0±17,0	3,79±0,06	194,0±14,1	3,65±0,01
ME	Skupaj	10	6236±847	241,4±32,6	3,88±0,30	217,2±24,4	3,50±0,14
ML	MS	66	8101±1693	327,7±63,8	4,08±0,42	280,5±59,4	3,47±0,17
ML	PT	95	7615±893	301,4±39,0	3,97±0,42	263,0±32,6	3,46±0,20
ML	CE	17	7890±675	301,5±40,0	3,82±0,39	270,9±24,6	3,44±0,20
ML	KR	28	7492±1191	316,1±54,5	4,23±0,43	251,5±42,0	3,36±0,16
ML	LJ	23	7525±1146	303,6±46,9	4,05±0,42	260,3±42,0	3,46±0,16
ML	Skupaj	229	7751±1237	311,0±51,0	4,03±0,43	267,0±44,3	3,45±0,19
Skupaj	Skupaj	239	7688±1259	308,1±52,2	4,03±0,42	264,9±44,8	3,45±0,18

USM – usmeritev; ML - usmeritev v prirejo mleka, ME – kombinirana usmeritev

N - število BM za katere so prikazani podatki

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 7: Povprečja za lastnosti mlečnosti v prvi standardni laktaciji za krave lisaste pasme s statusom bikovske matere v letu 2014 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ME	MS	1	6927±0	247,0±0,0	3,57±0,00	240,0±0,0	3,46±0,00
ME	PT	6	5385±973	215,5±32,5	4,05±0,50	183,5±30,8	3,42±0,18
ME	CE	1	4859±0	192,0±0,0	3,95±0,00	173,0±0,0	3,56±0,00
ME	LJ	2	4838±1109	196,0±53,7	4,03±0,18	175,5±33,2	3,65±0,15
ME	Skupaj	10	5377±1012	212,4±34,0	3,99±0,41	186,5±32,0	3,48±0,17
ML	MS	60	7422±1556	294,8±56,2	4,01±0,39	255,5±56,9	3,44±0,21
ML	PT	88	6939±875	274,4±40,4	3,97±0,43	238,2±31,5	3,44±0,22
ML	CE	15	7321±917	284,0±44,8	3,89±0,52	248,5±32,8	3,40±0,24
ML	KR	24	6614±755	281,6±42,3	4,25±0,40	221,0±27,8	3,34±0,17
ML	LJ	22	6703±1243	269,5±48,1	4,04±0,39	230,0±43,0	3,43±0,19
ML	Skupaj	209	7043±1170	281,2±47,3	4,01±0,43	241,1±42,5	3,42±0,21
Skupaj	Skupaj	219	6967±1212	278,1±48,8	4,01±0,42	238,6±43,5	3,43±0,21

* - pomen oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 8: Povprečja in standardne deviacije za lastnosti mlečnosti v prvi standardni laktaciji za krave z manj kot 87 % lisaste pasme s statusom bikovske matere v letu 2014 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ML	MS	6	7805±572	346,5±33,6	4,44±,31	269,5±20,8	3,46±0,16
ML	PT	7	6790±484	267,7±24,7	3,95±,33	239,9±20,8	3,53±0,16
ML	CE	2	7172±1624	264,5±57,3	3,70±,04	247,0±52,3	3,45±0,06
ML	KR	4	8609±1526	350,5±124,2	4,00±,78	287,5±61,2	3,33±0,14
Skupaj	Skupaj	19	7534±1102	309,7±70,7	4,09±,48	260,0±37,6	3,46±0,16

* - pomen oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 9: Povprečja in standardne deviacije za lastnosti mlečnosti v prvi standardni laktaciji pri bikovskih materah odbranih za lisasto pasmo v letu 2014 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ME	MS	1	6927±0	247,0±0,0	3,57±0,00	240,0±0,0	3,46±0,00
ME	PT	6	5385±973	215,5±32,5	4,05±0,50	183,5±30,8	3,42±0,18
ME	CE	1	4859±0	192,0±0,0	3,95±0,00	173,0±0,0	3,56±0,00
ME	LJ	2	4838±1109	196,0±53,7	4,03±0,18	175,5±33,2	3,65±0,15
ME	Skupaj	10	5377±1012	212,4±34,0	3,99±0,41	186,5±32,0	3,48±0,17
ML	MS	66	7457±1495	299,5±56,4	4,05±0,40	256,8±54,7	3,44±0,20
ML	PT	95	6928±851	273,9±39,4	3,97±0,43	238,4±30,8	3,44±0,22
ML	CE	17	7304±951	281,7±44,8	3,87±0,50	248,4±33,4	3,41±0,23
ML	KR	28	6899±1118	291,5±62,0	4,22±0,46	230,5±40,4	3,34±0,16
ML	LJ	22	6703±1243	269,5±48,1	4,04±0,39	230,0±43,0	3,43±0,19
ML	Skupaj	228	7084±1170	283,6±50,0	4,02±0,43	242,6±42,4	3,43±0,21
Skupaj	Skupaj	238	7012±1211	280,6±51,5	4,02±0,43	240,3±43,4	3,43±0,21

* - pomen oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Plemenske vrednosti

V sklopu plemenskih vrednosti (PV) prikazujemo rezultate za lastnosti mlečnosti v standardni laktaciji, posebej podatke za BM LS pasme (tabela 10) in posebej za BM z manj kot 87 % LS pasme (tabela 11). Prikazane so standardizirane plemenske vrednosti (PV12) za lastnosti mlečnosti v standardni laktaciji. Plemenske vrednosti izhajajo iz zadnjega (glede na 10.03.2014) uradnega nacionalnega obračuna plemenskih vrednosti, ki je bil izveden na Biotehniški fakulteti, Oddeleku za zootehniko.

Tabela 10: Povprečja in standardne deviacije plemenskih vrednosti za lastnosti mlečnosti za krave lisaste pasme s statusom bikovske matere v letu 2014 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)	IBM
ME	MS	1	127±0	115±0	86±0	128±0	101±0	126±0
ME	PT	6	111±12	108±11	97±10	112±11	100±14	111±11
ME	CE	1	90±0	89±0	102±0	95±0	118±0	94±0
ME	LJ	2	96±11	93±10	93±4	104±16	121±8	102±16
ME	Skupaj	10	107±15	104±12	95±8	110±13	106±14	109±13
ML	MS	60	128±13	124±14	96±14	131±13	102±12	130±13
ML	PT	85	124±10	120±10	97±13	127±10	101±13	126±10
ML	CE	13	128±10	124±12	97±14	131±13	100±12	131±12
ML	KR	24	122±7	122±6	102±13	122±9	94±11	123±8
ML	LJ	22	121±9	120±9	100±13	123±8	99±11	123±8
ML	Skupaj	204	125±11	122±11	98±13	127±11	100±13	127±11
Skupaj	Skupaj	214	124±11	121±12	97±13	127±12	101±13	126±12

IBM - indeks beljakovin in maščobe

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 11: Povprečja in standardne deviacije plemenskih vrednosti za lastnosti mlečnosti za krave z manj kot 87 % lisaste pasme s statusom bikovske matere v letu 2014 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)	IBM
ML	MS	6	131±10	135±11	112±5	134±9	103±10	135±9
ML	PT	7	126±8	119±4	92±12	129±7	104±14	128±7
ML	CE	1	118±0	118±0	100±0	122±0	105±0	122±0
ML	KR	4	140±5	138±13	101±28	142±8	94±16	142±9
Skupaj	Skupaj	18	130±10	128±12	101±17	133±9	101±13	133±9

IBM - indeks beljakovin in maščobe

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Telesne mere

Za krave LS pasme s statusom BM v letu 2014 po usmeritvah, zavodih in skupaj so povprečja telesnih mer prikazana v tabeli 12, povprečja telesnih mer za krave z manj kot 87 % LS pasme pa v tabeli 13. Telesne mere višina vihra (VV), višina križa (VK), dolžina telesa (DT) in obseg prsi (OP) se izmeri ob odbiri BM. Običajno merjenje izvaja strokovni tajnik ali pa selekcionist območnega zavoda.

Tabela 12: Povprečja in standardne deviacije telesnih mer (VV - višina vihra, VK - višina križa, DT - dolžina telesa, OP-obseg prsi) pri bikovskih materah lisaste pasme odbranih za leto 2014 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N(VV)	VV (cm)	N(VK)	VK (cm)	N(DT)	DT (cm)	N(OP)	OP (cm)
ME	LJ	2	141,5±2,1	2	147,0±2,8	2	145,5±2,1	2	212,0±4,2
ME	PT	2	139,0±0,0	2	142,5±0,7	1	150,0±0,0	2	222,0±4,2
ME	Skupaj	4	140,3±1,9	4	144,8±3,1	3	147,0±3,0	4	217,0±6,7
ML	CE	2	142,0±0,0	2	145,0±0,0	2	144,0±4,2	2	218,0±14,1
ML	KR	11	140,1±2,5	11	144,6±2,3	11	142,9±3	11	206,9±7,4
ML	LJ	11	140,8±2,0	11	146,0±2,4	11	144±3,3	11	213,5±5,5
ML	MS	24	142,2±3,5	24	146,7±2,8	21	146,8±5,4	24	212,5±10,0
ML	PT	27	141,8±3,7	21	145,9±3,4	7	142,4±2,8	21	212,1±6,8
ML	Skupaj	75	141,5±3,3	69	146,0±2,9	52	144,7±4,5	69	211,8±8,3
Skupaj	Skupaj	79	141,5±3,2	73	145,9±2,9	55	144,8±4,4	73	212,1±8,3

N – število BM pri katerih je bila izmerjena posamezna lastnost

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 13: Povprečja in standardne deviacije telesnih mer (VV - višina vihra, VK - višina križa, DT - dolžina telesa, OP-obseg prsi) pri bikovskih materah z manj kot 87 % lisaste pasme odbranih za leto 2014 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N(VV)	VV (cm)	N(VK)	VK (cm)	N(DT)	DT (cm)	N(OP)	OP (cm)
ML	CE	1	143,0±0,0	1	144,0±0,0	1	140,0±0,0	1	212,0±0,0
ML	KR	3	145,7±4,0	3	147,7±1,5	3	146,7±5,1	3	219,7±4,2
ML	MS	2	143,5±2,1	1	146,5±2,1	1	141,0±0,0	1	227,0±0,0
Skupaj	Skupaj	10	142,4±3,7	8	145,2±2,6	5	144,2±5,0	8	215,5±7,6

N – število BM pri katerih je bila izmerjena posamezna lastnost

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Telesne ocene

Povprečne ocene za telesne lastnosti okvir (OK), omišičenost (OM), oblika (OB) in vime (VI) pri odbranih bikovskih materah LS pasme v letu 2014 v Sloveniji prikazujeta tabeli 14 in 15. Za krave LS pasme so povprečja telesnih ocen prikazana v tabeli 14, povprečja telesnih ocen za krave z manj kot 87 % LS pasme pa v tabeli 15. Telesne ocene se oceni ob odbiri BM.

Tabela 14: Povprečja in standardne deviacije telesnih ocen (OK - okvir, OM - omišičenost, OB - oblika, VI - vime) bikovskih mater lisaste pasme odbranih za leto 2014 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N(OK)	OK	N(OM)	OM	N(OB)	OB	N(VI)	VI
ME	MS	1	8,0±0,0	1	8,0±0,0	1	6,0±0,0	1	6,0±0,0
ME	PT	5	7,2±1,1	5	7,4±0,5	5	6,8±0,4	5	6,2±0,4
ME	LJ	2	7,0±0,0	2	6,5±0,7	2	7,0±0,0	2	6,0±1,4
ME	Skupaj	8	7,3±0,9	8	7,3±0,7	8	6,8±0,5	8	6,1±0,6
ML	MS	58	6,6±1,0	58	6,0±1,0	58	6,7±0,6	58	6,5±0,7
ML	PT	83	6,7±1,1	83	6,0±1,1	83	7,1±0,5	83	7,0±0,6
ML	CE	12	6,3±1,0	12	5,5±0,9	12	7,0±0,6	12	6,9±0,5
ML	KR	23	6,2±0,9	23	5,3±1,1	22	6,8±0,7	23	6,8±0,6
ML	LJ	23	6,6±0,7	23	5,7±1,1	23	6,8±0,7	23	6,5±0,9
ML	Skupaj	199	6,6±1,0	199	5,9±1,1	198	6,9±0,6	199	6,8±0,7
Skupaj	Skupaj	207	6,6±1,0	207	5,9±1,1	206	6,9±0,6	207	6,7±0,7

N - število BM pri katerih je bila ocenjena posamezna lastnost

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 15: Povprečja in standardne deviacije telesnih ocen (OK - okvir, OM - omišičenost, OB - oblika, VI - vime) bikovskih mater z manj kot 87 % lisaste pasme odbranih za leto 2014 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavodob	Zavod	N(OK)	OK	N(OM)	OM	N(OB)	OB	N(VI)	VI
ML	1	MS	6	5,3±1,2	6	5,0±1,1	6	7,3±0,5	6	6,8±0,8
ML	2	PT	6	6,2±0,4	6	5,7±0,8	6	7,3±0,5	6	7,5±0,8
ML	3	CE	2	6,0±0,0	2	5,5±0,7	2	6,5±0,7	2	7,0±1,4
ML	4	KR	4	7,8±1,5	4	5,0±0,8	4	6,5±0,6	4	6,5±0,6
Skupaj	Skupaj	Skupaj	18	6,2±1,3	18	5,3±0,9	18	7,1±0,6	18	7,0±0,8

N - število BM pri katerih je bila ocenjena posamezna lastnost

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah